

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
 Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
dr. BALOGHY ERNŐ.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEKET
 és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel.
 MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

A nép vezetőihez.

Lepattant a zár egy rejtekről, beláthatunk egy eleddig leplezett, jóhiszeműleg nem bolygatott darázsfészekbe, hol eddig háborítlanul üzték kis játékaikat mérges darazsak s a sötétben munkálkodának, mert bántotta a napfény vakondszemüket. Elő, elő a tavaszi napfényre mind, kik szándékosan hallgatjátok agyon a magyar törekvéseket, kik nem-törődomséggel engeditek felburjánzani a magyarság erősbödése, fejlődése gíz-gaz gyomjait!

E lapok igen tisztelt szerkesztőjének sorai kell, hogy gondolkozóba ejtse-nek minden magyar érzelmi bácskai embert, kell, hogy körültekintsünk, nem élnek-e körülöttünk a nemzetiségi falvakban a német, szerb és bunyevác kis-és nagykoru Werner Fülöpök és Breitenbach Jakabok százai, ezrei, kik vagy nem tudják, vagy nem akarják tudni, hogy ők, ha németül, szerbül, sokacul, vagy bunyevácul beszélnek is, mert ezt szívták magukba az édes anyatejjel, magyar állampolgárok, az édes magyar haza édes gyermekei; ez a szülőföldjük, akár a legmagyarabb magyaré, ezért kell élniök, halniök, itt kell boldogságukat keresniök s a kifelé, az ország határain túl szálló pillantásaik hazug, honáruló, hamis kötelekek hálózatát bogozó! Vajha azaz igazán nagypénteki

hangulatu vezércikk fölött ne térnénk, mint anyagi életre való eszme fölött, napirendre oly hamar, hanem vonnák le a következtetést belőle azok, akiket illet s félve óvakodnának attól, hogy ily szégyen érje őket. A magyarosodás legszentebb hajlékai a templom és az iskola. Ha ezek betöltik hivatásukat, egyéb tényezőknél csak kiegészíteni, tágitani kell a megkezdett alapozást. De az alapnak aztán valóban szilárdnak kell lennie, szelekkel és viharokkal dacolónak. A gyöngye gyermeki szív első dobbanásai Isten és szülő után a hazáé legyenek, öntudata ennek szeretetére ébredessen: s ha nem úgy van, igenis a tanító a hibás, mert bűn e téren a közönyösség. Manapság nemcsak a betütanítás a tanító kötelessége, számos oly kötelességet ró reá nemes és szép hivatása, melyet az egyszerű szülőktől nem várhatunk s melyeknek egyik elseje kell, hogy legyen a hazaszeretet, a magyarság nemzeti vallása!

Mily büszkeséggel, örömmel tölt el bennünket, ha egy idegen ajku, a saját anyanyelvén hangoztatja, hogy ő magyar? Elfogja az embert azon ünnepi hangulat, mint amely csak szép és nagy dolgoknál szokken szívünkbe s erősödik hittünk, erősödik bizalmunk hazánk, nemzetünk jövője, jövőndő nagysága iránt.

Soha, egy percig sem kicsinylem

azok érveit, kik a jövőndő nagyságot egy erős, gazdaságilag önálló lakosságtól teszik függővé, csak azzal toldom meg, hogy „összetartó magyar lakosság“ kell okvetlenül hozzá, mert ez összetartozandóság nélkül szétmállik, feloszlik a leggazdagabb, a leghaladottabb ország is. Nem erre tanít-e vajjon bennünket körös-körül a nagy nemzetek haladása? Hol van egy nagy, együtt nem érző elemekből alkotott állam? Nem a nemzeti nagyság, a hatalmas összetartozandóság szikla talapzatán épít-e mind föl államát?

Aki szereti hazáját, aki szereti nemzetét, fáját, erre munkálkodik, ezt a talapzatot építi. Azzal, ha a hazában kicsiny önző körök támadnak, melyek erősödni igyekeznek s a nemzet-testen kívül álló tényezőktől várják az istápolást, gyöngítik fajukat, nem hogy erősítsenek, mert hiába, ez a nemzet, a magyarság, ha lassan is, de magához ragad atomokat abból a széthuzó, idegen oltárokon áldozó népből s viszont az a külső támogatás nem képes ellensúlyozni a különválás veszélyében rejlő egyedüllétét; mint egy beteg testrészt, melyet kívülről reáható orvosszerek tartanak fönn ideig-óráig a feloszlástól, melybe a föntartó, lüktető vér nem hatol be, sorvad, míg végre a nemzet testén elhal. S hogy tovább fűzzem e hasonlatot,

A BACSKA tárcája.

A művészetről.

— Hock János előadása. —

V.

Egy ilyen forrása a boldogságnak a művészet is. Az isten eszmények által fel-emelte az embert egészen az isteni eszménynek magaslatára. Egy olyan üdítő tiszta víz, olyan forrás ez, a melyből bármennyit merítünk, minden lelki szomorúságunkat kielégíti, betölti a mi lelkünk vágyait teljesen; mindig ifjan, tisztán örzi meg a mi szívünket, igazi kasztál forrás. Miért volt az a görög nép oly nemes, tiszta, érzéseiben oly fenkölt, izlésében emelkedett? Azért, mert a görög élet egész kulturája tisztán művészeti alapon nyugodott: azon a vallása, társadalma, élete, azon mindene. Nincs az az egyszerű görög kézműves, akinek házában föl nem találhatunk volna azokat a kis izléses szobrokat, falfestményeket, amelyeket Görögország akkoriban óriási mennyiségben teremtett. Ha felássuk a görög sírokat, éppugy miként az egyiptomi mumiáknál ott volt az illető arcképe, egy a görög síroknál is feltaláljuk azokat a kis szobrokat, a tanagrakat, amelyeket eltemettek az illetővel, hogy még a sír ma-

gányában se legyen egyedül; a művészet még oda is elkísérte őt. Azert volt olyan bájos, nemes a görög életnek minden vonatkozása, családi tűzhelye, társadalmi élete, érintkezése.

És nézzük csak meg ezt a kulturát, a min a mi műveltségünk nyugszik. Ezen az alapon, a mely megtanította az emberiséget, hogy ne pusztán az anyagot keresse, ne pusztán a durva érzékeknek éljen, hanem tanuljon eszményekért lelkesedni, tanuljon meg önfeláldozó lenni és önmagában megfékezni a legdurvább szörnyeteget, az önzést. A Niebelungenlied Siegfriedje csak akkor tudott a madarak nyelvén szólni, mikor Fafnirt, ezt az utálatos szörnyeteget megölte és vérevel magát bekente. Minden ember csak akkor tud igazán a madarak nyelvén énekelni, hogy ha legyőzi a legutálatosabb szörnyeteget, a durva önzést, ami nélkül hasznos nem lehet sem családnak, sem emberiségnek.

Őnöket kérdelem, vajjon melyik családban van béke, nyugalom, összhang és szeretet. Csakis ott, ahol kölesönös önfeláldozásban az egyik a másikat kiegészíti, egyik a másik hibáját menti. Ahol az egyik önző, ott kezdődik az elégedetlenség, az egymástól való elfordulás, boldogtalanság. A szeretet önzetlenséget követel, a művészet pedig megtanít szeretetre, önzetlenségre.

Ebben a mostani korban ugyanis ott van a nagy hiba, hogy az emberek borzasztóan leüllyedtek az anyagiságba; az emberek erkölcsi érzéke elhomályosult. Azt nézi egyik is, másik is, hogy melyik vagyonosabb, kinek fessebb ékszerai; ezek a kölesönös megbírálgatás és irigységnek tárgyai.

Hogy ki a lelkileg tiszta, kinek vannak nemesebb eszményei, kinek erkölcsi szépségei: azzal a világ nem sokat törődik. És mivel belestüllyedtünk ebbe az anyagiságba, hát mit látunk köznap gondolkodásunkban? Egy nagy meghasonlást, egy anarkiát minden téren: erkölcsökben, egyéni életben, családi, társadalmi viszonylatokban. Sőt látjuk, hogy mozog alattunk a talaj és az a tiszta május, a virágfakadás ünnepe, a melyet Ruskin odaállított egykor az emberiség szemé elé, hogy „gyönyörködjék az élet virágpompájában és az a tavasz tegyen benneteket újból érzőkké“, az a virágfakasztó május reánk nézve nagy társadalmi veszélynek központja. Mozog alattunk a föld. Ma még csak dübörög, de már halljuk közeledni a menydörgést és nem tudjuk, melyik ponton fog kitörni az a fenyegető vihar, amely összeroppant mindent, mint ahogy összeroppantja az ember erős kezével az üveget. Azok az önző anyagi lelkek, akik ott ülnek az ő vagyonuk és anyagi dolgaik mellett, azok nem is látják,

testünk minden része egyforma-e? Nincs-e fejünk, kezünk, lábunk stb., melyek alkotják a test egészét, természetesen szerves összefüggésben, attól elválaszthatatlanul és ha egyikét levágják, érzi szenvedését mind. Legyenek a nemzeti-ségek addig, míg magyazrokká lehetnek, ily alkotó tagjai a nemzetnek, áthatva ugyanazon érzelmeiktől, munkálva azonos szent cél érdekében s a boldogság, a valódi nemzetnagyság eljön, mert el kell jönnie.

Ne fordítsuk tekintetünk addig más, szerencsésebb, nagy nemzetek példája felé, míg e szervezkedő munkán túl nem vagyunk; ennek érdekében dolgozzék mindaz, kinek helyén van a szive, józan a gondolkodása. Ha csak egy, egyetlenegy idegen ajkut csak komoly gondolkozásra is indit az iránt, hogy magyar ő, annak kell lennie, ha lassu halálát fájának nem óhajtja, — már előbb vitte egy lépéssel a magyarság szent ügyét, melynél ne legyen nekünk most előbbre való semmi sem; dicsőségesebb, boldogabb érzés ne legyen, mint a magyar, az erős, az összetartó, megújuló társadalom kiirthatlan érzése!

S ez után fog menni a nép is, mely ha látja, hogy a belőle kimagaslók magyar érzelműek, gondolkozásuk, utána indul, követi.

Nem igaz, hogy kaputos kolompók nélkül volnának Magyarországon pánszlávok, pángermánok, nagyhorvátok s Isten tudja milyen csodabogarak. Nem igaz, hogy a nép jóra való vezetői mellett is bevénnyé amaz átkos tanokat. A vezetésre hivatottak nemtörődése hajtja bele a népet azon utvesztőkbe, melyek áltanaikkal mind mélyebbre sodorják, körülfonják a mocsár hínárjaival s később, midőn jobb eszközre térhetnének, már alábuktak s lenyomja a konokság a fel-felbukkanók fejét is.

Egy nemzetiségi vidéken lakó barátom irigyen tudakolá, miért nincs nálunk, az eléggé nemzetiségek lakta vidéken se hire, se hamva ez áldatlan kérdéseknek?

Ennek két oka van, mondám; első, hogy nagy tömegben nincsenek együtt, második, hogy jó magyar vezetőik vannak.

Ez még akkor volt, mikor nem támadt német boldogító apostol, ki százával liferálta a svábokat német munkára az Eldorádóba s nem szötte erősre bennük a Németországhoz fűző kötelék hitét; akkor volt, mikor nem alapították meg a bunyevác olvasókört s nem szították fel e jóra való, magyar érzelmű népben idegen nemzetiség poklokra való tüzét. Pedig ezért számolni kell az Úr előtt s csak egyre nincs bocsánat: ez a hazaárulás!

Ama derék népvezetőkhöz emelem fel esdő szavam, kik csirájában lehetlenné tevék eddig Bácskában a nemzetiségi kérdést, papokhoz, tanítókhöz, jegyzőkhöz stb. vigyázzanak, itt az idők jele, ébren legyenek, ólálkodik a farkas háztájukon s mindazoknak, kiknek alkalmuk van a néppel érintkezni, ne szűnjenek meg apostolkodni, mert munkájuk egy nemzet hittérítése s rajtuk egy nemzet áldása!

Rudits József.

Küldöttség a zombori műiparkiallítás védnökénél és a diszelnököknél.

Zombor, április 11.

Az iparkiallítás érdekében napról-napra nagyobb arányokat ölt a mozgalom. Iparosaink vállvetve törekednek a nagyközönséggel egyetemben arra, hogy minden eszközzel már eleve is biztosítsák, a jövő évben rendezendő kiállítás sikerét. A nagybizottság permanenciában van, a megválasztott tisztviselői kar élén Novákovits Izidor igazgatóval, serényen dolgozik az alapok megfektetésén. A munka java részben már az idei esztendőre esik és a tervezetnek a legaprólékosabb részletekig ki kell dolgozva lenni az őszig — mert tavaszra már csak a kivitel marad. Az alapvető mun-

kálatnak tulajdonképeni kezdete f. hó 11-én volt, midőn a mintegy 250—300 főből álló lelkes küldöttség dr. Baloghy Ernő kiállítási elnökkel az élén, felkereste Latinovits Pált, Zombor sz. kir. város főispánját, hogy őt a védnöki tisztségre való megválasztásáról értesítse és annak elfogadására felkérje. Valóban impozánsan nyilatkozott meg a lelkesedés a kiállítás eszméje iránt társadalmunk minden rétegében, midőn az a küldöttség, mely az ipartestület kibontott zászlaja alatt tartott a megyei székház kupolája felé — a város főutcáin végig vonult. Hatalmas volt számban és hatalmas volt lelkesedésében.

A küldöttség fél 11 órakor gyülekezett a városháza nagytermében, ahol megjelent a kiállítási tisztikar, a megválasztott nagybizottság és az iparosok.

Pontban 11 órakor indult el a nagyszámú küldöttség, élén az ipartestület zászlajával és dr. Baloghy Ernő kiállítási elnökkel a főispánhoz. Az utcán végig haladva a menet óriási feltűnést és lelkesedést keltett.

Latinovits Pál főispán, a küldöttséget a vármegyeház nagytermében fogadta. Pontban 11 órakor lépett a terembe és az egybegyűlt közönség hatalmas éljenzéssel fogadta.

Az éljenzés elhangzásával előlépett dr. Baloghy Ernő és a következő beszédet intézte ő méltóságához:

Méltóságos Főispán ur!

A folyó hó 5 én tartott nagygyűlés egyhangulag elhatározta, hogy a jövő esztendőben Zombor városában műipar kiállítást rendez. A mozgalom az iparosok köréből indult ki, célja: megmutatni a zombori ipar fejlettségi fokát, a zombori iparosok tudását s a közönséget a hazai, jelesen a helybeli ipar nagyobb mérvű pártolására buzdítani. E nagygyűlés a kiállítás védnökévé nagy lelkesedéssel Méltóságodat választotta meg s engem, mint a kiállítás elnökét bizott meg

hogyan ássa a társadalmi vihar alattuk lassanként a földet és melyik pillanatban fog összeomolni minden, ami tulajdonképen jog, ha az emberek lelkébe nemesebb érzéseket nem plántálunk, ha azokat a sziveket meg nem tisztítjuk és meg nem nemesítjük és az emberi méltósághoz nem emeljük. Ezért kell a társadalomnak szociális szempontokból a művészet tisztító ereje és hatása által a sziveket átgyúrni, megnemesíteni. Mert minden lélek olyan, mint a szivacs. Szomjuhozik és táplálékot kell neki adni. Ha szinborba áztatjuk, akkor azzal telik meg; ha pocsolyába, úgy a piszkos vízzel. És mit látunk? Azt, hogy a társadalom nagy része: az alsó tömeg inkább közeledik, odamegy az utópiákat hirdető fanatikus emberek kezébe, akik felhasználják a tömegnek nyomorát és a sebeit simogatják; és a helyett, hogy meggyógyítanak, szenvedélyt keltenek benne lángra. És ez az üszök felgyújtja mindent, a valósnak, a művészetnek a templomát; amit az ember alkotott, kinecskéből összehozott és értelmével megteremtett, azt a durva szenvedély feldulja és a fanatizmus elsöpri.

Nezzék uraim, ne hunyjuk be szemünket. Arra kell törekednünk, hogy azt a mozgalmat, amely némileg talán jogos is és fejleménye az emberi baladás törvényének, de némileg tulmerész és szenvedélyektől sziporkázó, hogy azt a mozgalmat, amelyet

most már feltartóztatni nem tudunk, jobb mederbe szorítsuk. Ugy vezessük le, mint a Nilus kiöntéseit csatornáknak, hogy megteremkényítsen minden porszemet és ne engedjék, hogy az az irtózatoss tömeg, az a kibontott áradat mindent elpusztítson és szétromboljon.

Lássák, itt van a legnagyobb baj, hogy a mi társaink szive nem volt nemesítő eszmék felé vezetve, a művészet kultuszát nem ismert. Nem is csodálom, hogy ha hatást bizony reá nem gyakorol. Bizonyos idegenkedéssel tekint minden művészi dologra és azt gondolja a legtöbb ember, hogy a művészet csak olyan divat, mely gazdag embereknek való, de szegényebb ember nem foglalkozhatik művészettel. Ez az a nagy tévedés. Azt hiszik, hogy méteres vásznakban és hatalmas szobrokban áll a művészet. Mindaz, amiben van valami nemes, tiszta, az mind művészet. Művészet az az egyszerű könyv megírásával, amely én rá elolvasva hatást gyakorol. Művészet az a beszéd, művészet mindaz, ami engem tisztít; művészet az az egyszerű ipartárgy, az az iparművészeti cikk, amely ott fekszik az asztalomon. Művészet egy szép reprodukció, amely nem olajnyomat, hanem művészi alkotás és művészi egyéniségnek keze és lelke tükröződik benne. Mindez művészet.

Honnan van az, hogy pl. Franciaország,

amely még mindig vezet a művészet terén, olyan hatalmas izlést tudott belenevelni a népébe? A művészet felkarolása és szeretete által. Menjenek be hőlgyeim és uraim, egy egyszerű francia munkásnak a szobájába. És meglepi önöket az a csín, izlés és választékosság, amely ott uralkodik. Alig van 1—2 darab butor, de a butorok mindegyike egyéni alkotás, nem gyári termék. Menjenek be és nézzenek meg egy egyszerű munkásleányt. Kilép az utcára, egyszerű ruha van rajta, de az olyan izléses. Egy csokorra, egy diszecskevel, valami művészi izléssel a ruhát igazán olybá teszi, hogy az ember megbámulja.

Hát nem úgy van önökkel is? Ha önök egy szép ruhát akarnak hozatni, francia izléshez folyamodnak. Büszkén teszik fel a kalapot, hisz modell kalap, Párisból jött.

Mi rejlik ebben? Egy nagy igazság, hogy az a nép az ő izlését beleviszi a mindennapi életbe, az ő környezetébe, megnemesíti az ő mindennapi életét és ekként a boldogság forrását nyitja meg.

Lássák uraim, mikor lenn jártam a mult évben a szent földön, ott megálltam a régi Samaria város kapujánál, ahol mutatnak egy kutat és mondották nekem: itt valaha Jákob az ő fiaival őrizte a nyáját és ez az ő kutja volt. Ennél történt az a jelenet, hogy mikor Jézus erre haladt, egy asszony-

azzal, hogy e küldöttség élén Méltóságodat a védnöki tisztség elvállalására felkérjem.

Méltóságod előtt, aki a gazdasági élet kérdéseivel egész életén alaposan, sikerrel s a nép jólété érdekében foglalkozott, nem kell sokat hangsúlyoznom bazánk ipari viszonyainak elmaradottságát, nem kell hangsúlyoznom azon erőforrás nagyságát, amit hatalmas ipari élet jelent.

Az osztrák ipar fejlettsége — megengedem egyéb kedvező feltételektől eltekintve — azon okban is találja magyarázatát, hogy Ausztriában réges-régtől fogva a nép minden rétege szakszerűen s szervezeten foglalkozik gazdasági és pénzügyi kérdésekkel s ki van fejlődve s tettekkkel is meg van valósítva a hazai ipar pártolásának eszméje. Mi valamennyien hivatottak és hivatlanok sokkal többet foglalkoztunk és foglalkozunk politikával sem-hogy időnk lett volna erre a kérdésre teljes erővel gondot fordítani. S ez nagy hátrányunk volt.

Ujabbán nálunk is lendületet vett a gazdasági kérdésekkel való komoly törődés. A kormány hosszú és nehéz küzdelem után meg fogja teremteni a fejlődés kereteit, a társadalom kötelessége, hogy e kereteket kitöltse.

E munkának nem jelentéktelen része a kiállítások rendezése. Nem mondom, hogy egypár kiállítás rendezése belőlünk politikai nemzetből ipari államot fog csinálni, nem mondom, hogy ezzel a magyar ipar egyszerre meg lesz teremtve; ámde kétségtelen, hogy a mi rendezendő kiállításunknak is meg lesz a maga élénkítő, buzdító hatása a hazai ipar fejlődésére és pártolására s arra, hogy Zombor életébe egy kis élénkséget hozzon s a különböző osztályokat egy szép idea keresztülvitelében egyesítse.

Ezért kérjük Méltóságodat álljon e mozgalom élére, fogadja el a védnöki méltóságot s segítse diadalra juttatni nemes törekvésünket, a kiállítás sikerét.

Latinovits Pál főispán az elnök üdvözlésére a következőben válaszolt:

Mélyen tisztelt Uraim!

Mondhatom, kellemes meglepetésemre szolgált a mai impozáns megjelenésük, de még kellemesebbé tette azt az az eszme, melyet velem igen tisztelt szónokuk közölt és amelyet én önökkel együtt őszinte szívvel üdvözlök. Elsősorban is igaz szívből köszönöm bizalmukat, melyet azzal dokumentáltak, hogy engemet a védnöki tisztségre megválasztottak. Minden tekintetben megtisztelő az önök részéről irántam oly impozánsan megnyilatkozott bizalom, amely engemet úgytk-

nyal találkozott; szöbba állott vele az üdvözlő és azt mondta: „Adj innom!” Az asszony azt mondta: „Hogyan tudsz te én tőlem, szamariabelitől italt kérni, mikor zsidó vagy és tudod, hogy mi nem érintkezünk egymással.” Erre az üdvözlő azt mondta: „Ha te tudnád, hogy ki kér tőled vizet, te kérnél tőle; és ő oly vizet adna neked, amely örök, kiapadhatatlan forrása lenne a szépnek, a jónak.”

Én is eljöttem ilyen örök vizet hozni önök közé és az önök lelki nyugalmát semmi sem alapíthatja meg, mint hogy ha a művészetnek üde vizét ömágukba szivják, a lelkiüket azzal táplálják, mert kimondhatatlan gyönyöröknek tiszta forrását nyitja meg az előttük.

Hiszen egy művészileg érző gondolkodó lélek mindent tisztábban és nemesebben lát: az életnek hitvány kicsinységeit; a zsörtölődéseket, a megszólásokat, az embertársak életében vájkáló kicsinyes szórszálhasogatásokat, szóval a mindennapi, a köznapi életnek igazán apróságait kiirtja az ember szívéből; megtanítja az embert a művészet nemesebben gondolkodni, tisztábban érez. i, eszményeket keresni; megtanítja végtelen istenszeretetre, végtelen emberszeretetre és igazán mindenre, ami az emberben mint nemes hajlam él és lobog.

beni fáradhatatlan munkára és kitartásra buzdít a jövőben. Mert amint főispáni székem elfoglalásakor hangsúlyoztam, minden törekvésem oda fog irányulni, hogy úgy a város, valamint az egész vármegye iparosainak helyzetén is tőlem telhetőleg segítsék és önöket mindenkor támogassam. Megragadom e pillanatban rögtön az alkalmat annak bebizonyítására, hogy szívem mélyéből érzem kötelességemet önök irányában és ezért kijelentem, hogy a kiállítás eszméjét teljesen magamévá teszem és tőlem telhetőleg minden erőmből oda fogok hatni, hogy annak erkölcsi és anyagi sikerét biztosítsam.

Amint szónok az kifejtette: bizony sok tenni valónk van a magyar ipar érdekében, de nemcsak itt, hanem az egész országban. De szolgáljon megnyugvásukra az, hogy a kormány a magyar ipar érdekében, amint azt önök is tapasztalták mindent megtesz, az iparos bajait ahol csak tudomására jön rögtön orvosolni igyekszik és a magyar ipar fellendítését egyik legszentebb kötelességének tekinti. Az ipar szorosan összefügg az ország gazdaságával is és azért nézetem szerint csak úgy fogunk boldogulni, ha a mezőgazdaságot együtt pártoljuk az iparral.

A kiállítás ügyében elsősorban is a magas kormány pártfogását kell kikérni, mert azt tekintem leghivatottabb tényezőnek ügyünkben, annak sikere érdekében. Én örömmel állok az urak rendelkezésére és szívesen vállalkozom úgy küldöttségileg, valamint személyesen is mindenkor és minden tekintetben a kiállítás sikere érdekében a magas kormánynál közbenjárni.

Valóban segíteni kell a mostani állapotokon városunkban és meg kell adni az alkalmat arra, hogy iparosunk a nagyvilág előtt tehetségéhez mérten bemutatkozzék és közöttük a nemes verseny kifejlődjék. Ez meghozza a közönség vásárlási kedvét és megteremt az iparosnak az anyagi gyarapodást.

Nálunk még hiányzik sok minden eszköz arra, hogy a forgalom emelkedjék és ezáltal az iparosok készítményei rohamosan fogyjanak. Tőlem telhetőleg azonban ezen is segíteni akarok és minden igyekezetem oda irányul, hogy állandó ezredet kapjunk s ezáltal városunk belforgalmát fokozzuk, továbbá helyes vasuti építkezéssel városunkat nagyforgalmu piacokkal összekapcsoljuk.

Mert hiába a szép munka, ha nincsen arra vevő. De legyenek meggyőződve, hogy ezen is segítve lesz a jövőben.

Ismételnem köszönöm bizalmukat és mindön önöktől búcsúzom, kijelentem újlag, hogy szívem egész melegével magamévá tettem a kiállítás eszméjét és tőlem telhetőleg mindent meg fogok tenni annak, illetőleg közvetve az önök érdekében. Isten önökkel, tartsanak továbbra is jóindulatukban. És számítsanak reám a jövő minden pillanatában. (Éljen.)

A főispántól a küldöttség Karácson Gyula alispánhoz vonult, akinek dr. Baloghy Ernő tudomására hozta a nagygyűlés választását és arra kérte őt, hogy a disznóki tisztséget elvállalni szíveskedjék.

Karácson Gyula alispán, a következő szavakban mondott meghatottan köszönetet a nagyszámu küldöttségnek:

Tisztelt Uraim!

Örömmel értesültem elhatározásukról, hogy a jövő évben műiparkiallítást szándékoznak rendezni. Köszönöm kitüntető bizalmukat, a disznóki tisztségre történt megválasztásomért. Örömmel teszek eleget óhajuknak s bár tevékenységemet a megye adminisztrációja teljesen elfoglalja, mint Zombor egyik régi polgára, úgytk érdekében azt ami tőlem telik, meg fogom tenni. A kiállítás eszméje nagy és fontos, mert részint a közönség megismerkedhetik az önök által készített szép munkákkal, másrészt alkalom nyílik önöknek tanulni a mások műveiből és újult erővel baladni a tökéletesedés felé.

Én már 30 éve lakója vagyok e városnak és mindenkor buzékn szemlélttem az önök baladását az ipar terén. Kötelességemnek tartom tehát midőn az önök legazentebb ügyéről van szó, szívvel és lélekkel résztvenni a mozgalomban. És ezért legyenek meggyőződve, hogy ami tehetségemben és módomban áll, azt értékesíteni fogom az önök érdekében. Újlag köszönöm bizalmukat. Isten áldása kísérje munkájukat! (Éljen.)

A küldöttség ezután ismét az előbbeni uton, a Kossuth-utcán végig — visszatért a városházára, ahol Hauke Imre polgármester előtt tisztelgett. Hauke Imre polgármesterrel is, a terembe léptekor lelkes éljenzéssel fogadtak a megjelentek, dr. Baloghy Ernő kiállítási elnök tudatta disznókké történt megválasztását.

Hauke Imre polgármester, a következő szavakban köszönte meg, a polgárság kitüntető bizalmát:

Tekintetes elnök ur, mélyen tisztelt uraim!

Fogadják köszönetemet, hogy ily szép számban, általam nagybecsült elöktük útján hozzák tudomásomra disznóki megválasztásomat.

Örömmel fogadom e kitüntetést és szívből köszönöm bizalmukat. Legyenek meggyőződve, hogy teljes erőmből támogatni fogom törekvésüket és tőlem telhetőleg önzetlenül és lelkesedve fogok résztvenni a közös munkában, mert látom és tudom, hogy önök zombori iparosok rászolgáltak a legmelegebb érdeklődésre és minden ügyükben hasznosnak látszó faktoroknak támogatására. Tudom és érzem azt, hogy kötelességem az önök érdekében mindent megtenni, ami hasznukra és előnyükre szolgál.

És hogy ki tudja mutatni, hogy mindenkinek támogatását már a multakban kiérdemelték, arról én szentül meg vagyok győződve és ezért eszméjüket az iparkiallítást illetőleg mindenben jogosultnak találok, melegen üdvözlöm és lelkesedve teszem azt magamévá és annak pártolására minden eszközt felhasználok, amely rendelkezésemre áll és szent ügyükben hasznos lehet.

És mintán látom azt, hogy a kiállítás ügye a legjobb kezekben van letéve, annak legfényesebb sikeréről előre is biztos vagyok és érzem, hogy az elmaradni nem is fog.

Én ez alkalommal csak arra az egyre kérem az urakat: rendelkezzenek velem teljesen. Legyen bár az a munka, amelyet reám bízna a legcsekélyebb, avagy a legnagyobb, egyforma lelkesedéssel fogom azt végre is hajtani. És ha majdan a jövőben munkálkodásuk eléri a siker tetőpontját, munkásságom osztályrésztül egy csekélyke részét fogom kérni annak az általános öröme és boldogságnak, melylyel önök a befejezett tökéletes eredményt üdvözölni fogják. (Éljen.)

Most egyelőre őszinte sikert kívánok munkájukra.

Dr. Baloghy Ernő kiállítási elnök ugyanezen alkalommal táviratilag kérte fel dr. Drakulits Pál országgyűlési képviselőt az egyik disznóki méltóság elfogadására.

Szilágyi község.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter hazafias kegyelettel áldoz hazánk nagy fia Szilágyi Dezső dicső emlékének. Azon hazafias óhajának ad kifejezést alábbi leiratában, hogy az Apatin, Prigl.-Szt-Iván és Szóna községek határában fekvő új telepes község a „Szilágyi“ nevet viselje.

A földmivelésügyi miniszter leirata a következő:

Az Apatin, Prigl. Szent-Iván és Szóna községek határában fekvő 6886 hold területű kincstári birtokon 260 egyenkint 20 holdas telep állományuyal egy új telepes községet létesítettem. A községi közigazgatás céljaira egy megfelelő épületet már átadtam, négy tantermet, négy tanítói lakot, egy lelkészlakot felépítettem, az állami iskola és kisedővő már szerveztetett. Amennyiben az új telepes község, melynek most már 1112 lakosa van, ezidőszent hivatalosan még elnevezve nincs, a belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök urral egyetértvén, azon óhaj-tásomat fejezem ki, hogy tekintettel Szilágyi Dezsőnek az ország körül szerzett nem muló érdemeire és emlékezéssel arra a meleg rokonszenvre, melylyel ő a magyar földmive-sékek jóvoltára irányuló minden tevékenység és így különösen a telepítés ügye iránt mindenkor, még utolsó napjaiban is érdeklő-dött, mely az új telepnek a neve után és em-lékezetére „Szilágyi” neve legyen.

Midőn erről a vármegye közönségét értesitem, felkérem, hogy az 1898. IV. t. c. 3. §-a értelmében megfelelő eljárásra az érdekelt községi képviselőtestületet felhívni sziveskedjék, azon reményemnek adok kife-jezést, hogy megemlékezvén arról az őszinte érdeklődésről, melylyel Szilágyi Dezső Bács-Bodrog vármegye iránt viseltetett, a tekintetes törvényhatósági bizottság és a községi kép-viselőtestületek készséges örömmel és kegye-letes érzelmeikkel fogják felhívásomat teljesi-teni és a vármegyének duzzadt földjén egy aldásos magyar község elnevezése is hirdetni fogja Szilágyi Dezső soha el nem halványuló emlékezetét.

Zombor történetéhez.

III.

Mint hogy Zombor szab. kir. város mo-nografiáját ma holnap meg kellene írni, az előző két cikkben foglalt helyreigazítások után még csak azokat a kérdéseket kívánjuk érinteni, a melyekkel iróink*) eddig nem foglalkoztak.

A város legrégebb történetében, vagyis a mohácsi vész megelőző korban, ilyen kér-dések a Zombor határterületén fennállott egykori községek, azután a városban létezett egyházi és kulturális intézmények sorsa. A kutatások mindenekelőtt az egykori Czobor-Szöllős nevű községre lennének kiterjeszten-dők, mely tudvalevőleg a mai Szelencse-városrészen állott és szintén az egykori gr. Czobor család birtokát képezte. Hogy olvadt be Szöllős község a régi Czobor-Szt-Mihály városba, eddig senki fel nem derítette.

Az egyháztörténetet és a helyi közmű-velődést érinti az a nevezetes körülmény, mely szerint Czobor János itteni földesurnak IV. Sixtus pápa külön engedélyt adott arra nézve (1479.), hogy Zomborban a Szent Domokosról nevezett szerzeteseket letelepít-tesse és részökre klastromot építhessen. A domokosrendi szerzetesek tényleg szerepeltek is városunkban, sőt itt a környéken birtokaik is voltak. A Czobor család már a letelepedés alkalmával nagyobb birtokot adományozott nekik Ivánfalván és környékén, 1481-ben pedig Hetes nevű községben, mely a mai Kupuszina táján létezett.

*) Az irók alatt Szlatkovicst, Erdőhelyit, Iványit, Donoszlovitsot, Budayt, Grosschmidot, Steltzert értem, akik eddig Zombor történetével foglalkoztak.

A török uralom korszakából iróink nem foglalkoztak ama kérdéssel sem, hogy a töröknek behódolt és helyőrséggel is meg-rakott Zombor, valamint annak, nagy kiterje-désű vidékére nézve a régi földesur miként iparkodott fentartani és érvényesíteni tulaj-donjogát. Gr. Czobor Imre 1579-ben például Szegedy Ferenc nevű egri vitézzel szerződést kötött az iránt, hogy nevezett a Czobor családnak a török hódoltsági területen levő bács- és bodrogmegyei birtokait gondozza és azok jövedelmeit szedje be, a jövedelemből pedig a családnak $\frac{2}{3}$ ad részt szolgáltatson be, $\frac{1}{3}$ ad részt pedig magának tartson. A birtokok közt első helyen Zombor szerepel.

Ennek dacára azt látjuk, hogy a török kiveretése után a még mindig hatalmas és gazdag főúri család Zombort visszaszerezni nem bírta. Csak a bajai uradalmat nyerte vissza 1727-ben gr. Czobor Márk kir. hely-tartósági tanácsos, ezredtulajdonos és Bodrog vármegye főispánja, Zombort és környékét azonban, mely 1688-tól 1745-ig a katonai határvidék kebelebe tartozott, a kir. kincs-tár vette tulajdonába.

Mostoha bánásmódban részesítették iróink eddig városunk iskolágyét is. Hogy a mo-hácsi vész előtt az itteni szentmihályi plébánia egyház, de sőt a szent demokosok kolostora mellett iskolák léteztek, aligha tagadható. A Czoborok köztül János már 1458-ban a bécsi egyetemen tanult, ha tehát előtanul-mányait családi székelyén végezte, ugy itt már jó iskolának kellett lenni. A török időkben 1649-ben, midőn Ibrimovits belgrádi róm. kath. püspök városunkba járt, itt templomot nem talált, tehát önálló lelkészség és iskola sem lehetett ugyan, de a boszniai szent ferencrendi szerzetesek mint missio-náriusok sűrűn megfordultak itten és a hi-veket némi vallási oktatásban is részesítet-ték. Midőn a zombori ferencrendi szerzetesek eltávoztak innen, felemlítették, hogy itt 250 éven át lelképásztorkodtak; tehát a török korszak alatt ha talán nem is állandóan, de mégis hosszabb rövidebb ideig többször itt időztek. Első rendes iskoláinkat a barátok a törökök kiűzése után 1687-ben létesítették, holott a szerbek csak a határon szervezet végleges megalakulásakor 1703-ban létesül-hetett. A mai algymnáziumok megfelelő grammatikális iskolával a franciskánusok — mint a Bácsvármegye hatóságának egy hi-vatalos jelentéséből kitétnik — kezdettől fogva bírtak, de ez az iskola csak a szerzetesek kiképzésére szolgált. A nyilvános latin iskola a ferenciek vezetése alatt 1763-ban létesült s három osztályból állott. A tanulók létszáma a három osztályban 1774-ben 69 volt. Érde-kes jelenség, hogy míg a bajai és szabadkai hasonló iskolákat a kir. helytartótanács 1778-ban bezáratta, a zombori tovább is vi-rágzott s csak 1781-ben akkor szűnt meg, midőn a ferenciektől a kalocsai érsek a parochiát elvette.

De erről és más egyebekről talán majd más alkalommal.

Muhoray.

H i r e k.

Husvétli ünnepek.

Még a husvét magasztos ünnepi hangjai zendülnek lelkünkben. De már a napi élet harcai lépnek előtérbe s mint a nap krónikásai kell, hogy beszámoljunk azokról a jelensé-gekről, melyek az ünnepek alatt felmerültek. A feltámadás ünnepének két napját alaposan elrontotta a szeszélyes téle hajló időjárás. A tavaszi napsugár elvesztette erejét és eső,

hó, szélvihar zavarta meg a tavaszi fény hullámzását.

A róm. kath. plébánia templomot zsufo-lásig megtöltötte az ájtatos hívők serege. A nagyheti szertartások a megállapított sorrend-ben folytak le.

Nagyszombaton reggel tíz szenteltek, mely a szeretet istenét jelképezi és elrendeli, hogy annak a tűznek a lángjától gyujtsak meg a templom összes gyertyáit. Megsze-nelték a husvétli gyergyát is, mely a világ világosságát a feltámadt istenembert példázza. Megszentelték a vizet, amelylyel a keresztiséget egy éven át kiszolgáltatta az egyház, hisz a világ tündéért meghalt istenember parancsolta meg, hogy kereszteljének, mert aki újjászületik a vízből az tündözöl. Felhangzott ezután a prófé-ták a jövendőlés szava, az Exultat éneke. A szentmiseben az angyali ének szavára a glóriára megszólalt a barangok imádságos nyelve, mely nagycsüttörtök óta hallgatott, azután felhangzott az Alleluja háromszor tünepélyesen, hogy hirdesse az egyház örömet a feltámadás felett.

A feltámadási körmenet délután haran-gok zúgása és Alleluja éneklésével vette kez-detét. A körmeneten nagyszámu közönség vett részt. Ott voltak az egyesületek, intéze-tek zászlók alatt, a vármegyei tisztikar, Lati-novits Pál főispán, Karácson Gyula kir. taná-csos alispán, a városi tisztikar Decker Pál helyettes polgármester vezetése mellett. A helybeli cs. és kir. és honvéd tisztikar és még mások nagyon sokan. Amerre a körmenet elhaladt, a házak ablakai ki voltak világítva, tiszteletére az istenembernek, aki meghalt, hogy megváltást szerezzen liveinek, feltáma-dott, hogy életet adjon a világnak.

Az idei husvétot bizony fedé. alatt, falak közt kellett megtünepelni és az embernek jól esett ha látta, hogy egy kis láng lobog — a kályhában.

Április 11. A husvétli ünnepek miatt a törvényhozás által hivatalos ünneppé ava-tott április hó 11-ét e hó 14-én ünnepezték meg városunkban. Ámbar a középületekre, a vármegyeházára, a városbázára és iskolákra kitértek a nemzeti lobogót, szintén csak hivatalos színezete volt az ünnepek. A róm. kath. plébánia templomban hálaadó istentiszte-let volt, melyet Fejér Gyula apát-plébános díszes apáti ornátusban celebrált. A szent misén megjelentek a városban székülő állami hivatalok, a honvédség tisztikara, a vármegyei tisztikar Karácson Gyula kir. tanácsos, alis-pán, a városi tisztikar Dekker Pál helyettes polgármester vezetésével. A g. kel. templom-ban és az izraelita imaházban is volt ünnepi istentisztelet.

Személyi hir. Wlassics Gyula m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter teg-nap Slavóniából jövet, a gyorsvonattal váro-sunkon keresztül Budapestre utazott.

Kitüntetés. A király Brinszko Tamás szabadkai 6. honvéd gyalogezredbeli százados kezelőtisztet a honvédségnél teljesített harminc évi há szolgálatáért elismerésül a díszéremmel tüntette ki.

Kinevezés. A király dr. Obetko Rezső pécsi járásbírósi aljegyzőt a szabadkai törvényszékhez bírónak nevezte ki.

Kinevezés. A m. kir. igazságügyimi-niszter Heineczmann Attila apatini kir. járás-bírósi telekkönyvvezetőt jelenlegi alkalma-zása helyén a IX. fizetési osztály harmadik fokozatába telekkönyvvezetővé nevezte ki.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminisz-ter Danas Lajos számgyakornokot számtisztté nevezte ki és egyben áthelyezte a lugosi m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt szám-vevőséghez.

Előléptetés. A vallás- és közokta-tásügyi miniszter dr. Molnár István Lajos budapesti VIII. kerttől állami főgymnáziumi tanárt, a „Bácska” volt szerkesztőjét a VIII. fizetési osztály első fokozatába léptette elő.

Áthelyezés. A m. kir. szegedi II. honvédkerület parancsnoksága Nagy Béla m. kir. honvédhadnagyot városunkból a 6. hon-vevézred törzséhez Szabadkára helyezte át. Az áthelyezés a távozó ismerősei körében általános sajnálkozást keltett, mert Nagy Béla kedvelt tagja volt a társaságnak.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Marton Lajos battonyai járásbírói joggyakorlatot a zentai járásbíróshoz helyezte át.

Az iparkiallitási nagybizottság közgyűlése. Az 1904. évben műiparkiallitást rendező nagybizottság folyó hó 19-én d. u. 3 órakor a városháza nagytermében gyűlést tart. Miután ezen gyűlés a kiállítás legfontosabb ügyeinek megbeszélésére lett összehívva, ez uton is kérem az összes bizottsági tag urakat, hogy a mondott napon és időben, a városháza nagytermében okvetlenül megjelenni sziveskedjenek. A gyűlés tárgyai: A kiállítási ügy megbeszélése. A végrehajtó bizottság megválasztása. Esetleges indítványok. Dr. Baloghy Ernő, kiállítási elnök.

Esküvő. Hennings Frigyes cs. és kir. százados folyó hó 14-én, kedden délután esküdt örök hűséget Horvátovits Milica kisasszonynak, Horvátovits Sztipó kedves leányának. A fényes násznép szép fogatokon, amelyek közül különösen kivált Csihás Béla nagybirtokos pompás ötös fogata melyen a menyasszony tlt, délután fél 5 órakor jelent meg a városháza tanácstermében. A polgári kötést Latinovits Szaniszló városi tanácsos kir. anyakönyves helyettes végezte, és szép, eszmegazdag, költői lendületű beszédben üdvözölte az ifju párt. Násznagyok voltak: a menyasszony részéről Georgievits Koszta a kereskedelmi bank főpénztárosa, a vőlegény részéről Csihás Béla nagybirtokos. A polgári házasságkötés után a diszes násznép a r. k. plébániatemplomba vonult, hol a fényesen kivilágított főoltárnál Agatits Boldizsár káplán áldotta meg az ifju párt és üdvözölte szép szavakkal. Ugy a polgári kötésnél, mint az esküvőnél nagyszámú diszes közönség vett részt, köztük a m. kir. honvédség tisztikara Schneider Frigyes zászlóaljparancsnok, a cs. és kir. tisztikar Stercz Adolf de Pontegoure őrnagy vezetése alatt. Az esküvő után sokan üdvözölték az ifju párt és tartós boldogságot kívántak. Este az örömsztülők házában fényes nász lakoma volt, melyen számos felkészültökben éltették az ifju párt és az örömsztülöket. Az ifju pár a másnap reggeli vonattal nászutra, Crkvenicába utazott.

A zombori gör. kel. szerb hitközség ideiglenes választmánya a szavazók névjegyzékét összeállítván, az arra beérkező felszólamlásokat jogérvényesen eltárgyalta és annak alapján a hitközségi tagok megválasztására a határnapot 1903. évi április hó 21-ére kitűzte. A választás eredményétől függ, hogy melyik párt kezebe jut a vezérszerep. Az eddigi alakulások szerint ugyanis három illetőleg befolyását érvényesíteni szándékozik. Az első és legkomolyabb az ugynevezett mérsékelt radikálisok, ezeknek elnökjelöltje dr. Bikár Nenád zombori ügyvéd lenne. Ha a választás — amint kívánatos is — ezek javára dől el, ugy a hitközségben minden nagyobb megrázkódtatás biján az eddigi egészséges szellem továbbra is fenn fog maradni némi újítással és módosítással. A másik párt a radikális vagy mondhatni paraszt párt, kik már a nevük után is itélve izolálni akarják magukat az intelligens elemtől és ezeknek elnökjelöltje Kovacsics Uros szállásgazda. A harmadik párt a kisiparosok és kereskedők-ből áll és élén Lugumerszky Plátó és Maglits István állanak, ezek számára oly kevesen vannak, hogy ennél de még állásfoglalásuk bizonytalanságánál fogva is nagy aktió kifejtésére nem képesek. Ugy halljuk, hogy a mérsékelt némi engedményeket hajlandók a radikálisoknak adni és így a választás elég sima lefolyásnak ígérkezik. A választás eredményéről és annak lefolyásáról majd annak idején beszámolunk.

Gyászhir. Koszanic Szilárd zombori tekintélyes kereskedőt mély gyász érte. Szere-

tett fia Szvetiszláv életének 31. évében elhunyt. Elhunytáról családja a következő gyászjelentést adta ki: Alulírottak a legmélyebb fájdalomtól megtört szívvel jelentik a szeretett és felejtethetlen fiu, testvér, sógor és nagybácsi Koszanic Szvetiszlávnak folyó évi április hó 14-én délután 2 órakor életének 31. évében hosszas és súlyos szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványa folyó évi április hó 16-án délelőtt 10 órakor fog a gyászházból a görög keleti nagytemplomba vitetni, honnan a megtartandó gyászistentisztelet után a görög keleti nagytemetőben örök nyugalomra tetetni. Zombor, 1903. évi április hó 15-én. Legyen nyugalma csendes. Emléke áldott! Koszanic Szilárd és neje született Gergurov Paulina, szülői. Pilya György, bátyja. Koszanic Julia férj. Vuits, Koszanic Zsófia férj. Büttner, testvérei. Vuits Péter, Büttner Sándor, Pilya Anna, sógorai és sógornője. Vuits Olga, Vuits Miklós, Pilya Ozren, Pilya Koszta, Pilya Tatjana, Büttner Melita, unokaöccsei és hugai.

„Az éjfél nap országában.”

Vértesi Károly lapunk jeles tollu munkatársa ismét egy pompás művel szaporította eddigi nagyszámú és szép munkáinak sorozatát és gazdagította vele a magyar irodalmat. Legújabb munkája Svédország és Norvégia regékkel teli misztikus világával foglalkozik és jelenleg sajtó alatt van. Az első mutatványt, mely egyik legszebb igazgyöngyét képezi legújabb művének, az Uj-Világ (Előkelő Világ) husvéti számában adta közre a szerző „Stokholmról” cím alatt. Ez alkalomból a fenti lap előkelő kritikusa a többi között így jellemzi Vértesit mint író, akinek egyuttal arcképét és életrajzát is közli: Vértesi a kiváltságosok szerencséje; nála egyedül mindaz, ami elengedhetetlen előfeltétele s kelléke az utirajz írónak. Lát, hall és érez s hogy mindezt megcselekedhesse, van hozzá szellemi és anyagi tehetsége. Igazi globeotter. Nincs esztendő, hogy ne utazna itt vagy ott, de sohasem ott, ahol már járt. Ez a főérénye. Fáradszónakul jár-ke s ha megittasult a látás gyönyörűségétől s megtér, könyvvel lép elének, hogy beleringasson bennünket is abba a káprázatba, amelyet ő közvetlen élt át. Gyönyörködik mindentől és poétikus lelkével mindenben, hogy gyönyörködtessen. — Lapunk abban a kellemes helyzetben van, hogy irodalmunk bőségeségének, Vértesinek legújabb munkájából szintén egy több lapra terjedő mutatványt közölhessen. Legközelebb meg is kezdjük azt és meg vagyunk győződve arról, hogy lapunk olvasóközönségének mint mindenkor, ugy most is kedves szórakozást fog nyújtani Vértesi Károly legújabb szép munkája.

A horvát miniszter esküvője. Cseh Ervin horvát miniszter kedden, április 14-én délelőtt vezette oltárhoz Baár községben, Baranyamegyében özvegy Sauska Jenőné urnót. Násznagyok voltak: Gromon Dezső és Perczel Dezső valóságos belső titkos tanácsosok.

Egyházi hir. Az érseki fenhatóság a felső-szent-iváni plébánia ideiglenes vezetésével Vinkler Lénárd szabadkai szent terézi káplánt bizta meg. — Antalkovits Vilmos Felső-Szt-Ivánról Bács községébe káplánul küldetett ki.

Alapszabály jóváhagyás. A földmivelésügyi miniszter a Bács Bodrog vármegyei gazdasági szövetkezet alapszabályait jóváhagyta.

Házasság. Virter Kálmán m. kir. honvédőrnagy, Vértesi Károly ügyvéd testvéröccse, f. hó 7-én esküdt örök hűséget Iklódy Boriska urhölgynek Hosszumezőn, Maramaros megyében.

Háziestély. Van szerencsénk az iparoskör t. tagjainak figyelmét a folyó évi április hó 19-én este 8 órakor tartandó háziestélyre felhívni. Műsor: Rác Soma tanár ur

iparosokat érdeklő komoly tárgy, Szántó Károly ur humoros tárgy felolvasása és az iparos dalárda karéneke. A tagok szives érdeklődését kérjük. Vendégeket szivesen látunk. Belépődíj nincs. Az iparoskör vizalmi bizottsága nevében: Vértesi Károly, elnök.

Gyászhir. Hruby Mihály nyug. vármegyei tb. főszámvevő életének 79. évében meghalt. Elhunytáról családja a következő gyászjelentést adta ki: Megtört szívvel tudatjuk rokonainkkal, barátainkkal és ismerőseinkkel, hogy forrón szeretett édes atyánk, illetve nagyatyánk, sógorunk, apósunk és testvértünk Hruby Mihály nyug. vármegyei tb. főszámvevő folyó hó 13-án délután 1/2 órakor rövid, súlyos szenvedés után 79 éves korában elhunyt. A drága halott földi porai folyó hó 15-én délután 5 órakor fognak a gyászházban (Felsőváros, Flórián utca 384. sz.) beszenteltetni és a szent Rókus sirkerben örök nyugalomra helyezettetni. Az engesztelő szentmise-áldozat folyó évi május hó 12-én délelőtt 9 órakor fog a megboldogult lelki fidevéért a helybeli plébánia templomban a Mindenhatóknak bemutatni. Zombor, 1903. évi április hó 13-án. Áldás és béke lebegjen hamvai felett! Hruby Sándor, Hruby Paulina, Hruby Kornélia revisnyei Reviczki Károlyné, Hruby Laura Müller Béláné, gyermekei. Hruby Anna Jung Menyhértné, Hruby József, testvérei. Jung Menyhért, Heiszler Ferenc, sógorai. Hruby Sándorné szül. Scherer Róza, menyje. Revisnyei Reviczki Károly, Müller Béla, vejei. Hruby Gyula, Hruby Ottmár, unokái. — Temetése nagy részvét mellett ment végbe. Megjelent a vármegyei tisztikar is.

Esküvő. Szeifert Sándor eszéki honvéd vezérkari százados, Bajmokon oltárhoz vezette Bagó Irén kisasszonyt. Násznagyok voltak: Kamarás Imre b.-almási kir. közjegyző és dr. Piller Arthur szabadkai ügyvéd.

Szinigazgatói engedélyek. Vármegyénk és városainkban a következő szinigazgatók kaptak concessiót: Balla Kálmán a délmagyarországi szinikertlettel, hová Zombor városa is tartozik, Kövessy Albert (Kecskemét, Ujvidék.) Pesti István Lajos (Nagykanizsa, Szabadka, Baja, Szentos, Szolnok, Szarvas, O Kanizsa, Kalocsa.) Az országos szinészegyesület tanácsülése szintén sajnálatát fejezte ki a felett, hogy Deák Péter, ki a vidéki szinigazgatók egyik buzgó, derék tagja volt, az igazgatóságtól visszalépett.

Egy zeneköltő jubileuma. Szabadkáról írják: Gaal Ferenc zeneköltő 25 éves jubileumát hétfőn este ünnepelték meg. Az ünneprendező bizottság élén Schmausz Endre főispán állott. A színházban hangverseny volt, amelyen Pécsi Károly hegedűművész, Rónai Ilonka, Herczl Mariska, Sztokovits Zorka és a városi zenekar működött közre. Megnyitól Pletsch Ferencné nagy hatással szavalt Csillag Károlynak Erdőgégés című költeményét. A színházat zsufolásig megtöltötte Szabadka közönsége és a vidéki küldöttségek. Egyesek és testületek fényes ajándékokat adtak át az ünnepeltnek. Este a zemzeti kaszinóban 150 teritékű lakoma volt, amelyen számos felkészült hangzott el. Az ünnepelt zeneköltő 200-nál több üdvözlő-táviratot és nagyobb összegű pénzajándékot is kapott.

Halálozás. Egy életerős, derék fiatal embert, egy szép jövő elé néző katonát törölt el a halál kérelhetetlensége soraink közül. Hosszas szenvedés után fosztotta meg földi életétől Rieger Miklós m. kir. honvédbandagyot, aki éveken keresztül szolgált városunkban s mint rokonszenves fiatal ember, általán kedvelt tagja volt a társaságnak. A halálos kór, mintegy másfél év előtt lepte meg az életerős, 23 éves fiatal katonát. Orozva és váratlanul ieteperte őt beteg ágyára és másfél évi viaskodás után végre győzedelmeskedett is felette; megfosztva a tisztikart egy szeretett bajtárstól, gyászba borítva szülőit és a jó barátok nagy számát. Temetése f. hó 10-én délután ment végbe Bajmokon. A 6. honvédezed tisztikara küldöttségileg képviseltette magát a korán elköltözött fiatal bajtárs temetésén és egy szép koszorút helyezett koporsójára. A temetésen azonkívül váro-

sunkból is sokan jelentek meg a jóbarátok közül, akik mély megilletődéssel, szemükben az igaz részvét könnyűvel bucsuztak el a drága halottól, az igaz jó barától! Az itteni honvédszázalajt Löffler Emil százados és Tirzka Károly főhadnagy képviselték a temetésén.

A hódásági tisztviselő otthon
énekesei azt nyújtották Isten dicsőségére a hódásági templomban a nagyhét alatt, amit falun nem igen gyakran tapasztalhatni. Gyakorlott énekeseikkel dicsőítette a Megváltót. Jeremiás siralmait Fuchs József, Laczus Béla, Leszmeiszter Antal, Szabó Imre, Keresztesy Gyula és Wenk Benedek énekelték. Nagypénteken Leszmeiszter Antal karmester vezetésével az „Otthon” dalárdája a „Popule meus...” (En nemzetem, zsidó népem...) kezdetű azt az ábitatot keltő gyönyörű ez alkalmi éneke: énekelték korrektül, amelylyel a zombori szabad lyceumi előadásán is nagy tetszést arattak. A feltámadás szertartásánál ugyancsak az „Otthon” énekkara énekelt el az alkalmi „Quare ob dormis Domine...” éneket. A nagyközönség először hallott ilyent és a fiatal dalárdáról nagy elismeréssel szóltak.

Halál az idegenben. Dankó Gábor bajai cigányprimás zenekarával együtt fényes feltételek mellett, körülbelül félévi vendégszereplésre Brazília fővárosába szerződött. Dankók a múlt év végén az egyik Kerepesi-utói kávéházban játszottak s általános sajnálkozás és meleg bucsuzás közben vált meg tőlük a közönség, mely alig tudott betelni a nótájukkal. Fényes szerződés csalta ki a cigányművészeket a messze tengerentúlra, ahova 28 napig kellett hajóznok. A remények azonban nem váltak be, a braziliai drágaság elnyelt minden keresetet s emellett, úgy látszik, az impresszárió még ki is játszotta őket. Elkeseredett leveleket küldözgettek haza ismerőseikhez s két héttel ezelőtt azt beszéltek a fővárosban, hogy Dankók még szerződésük lejártá előtt hajóra ültek, hogy visszatérjenek hazájukba. Most azonban az a hír érkezik, hogy szomorú tragédia lett Dankó Gáborék braziliai kivándorlásából. Csaknem az egész zenekar elpusztult egy rettenetes kórságban: a sárgalázban. Március közepén meghalt Dankó Gábor primás, azután a gondok és az egyik első hegedős. Ugyanakkor halálos betegen fektött Dankó Lajos, Dankó Gyula és az egyik cimbalmos. Március óta nem érkezett újabb hír a szerencsétlen cigányzenekarról, de félt, hogy még több halottja is nyugszik a braziliai földben. Az öreg Dankó Gábor nemcsak mint művész, hanem mint ember is kivált a sorból. Bejárta többször a világot, kedveltje volt a közönség minden rétegének, fejedelmi hallgatóságnak épp oly magyaros hévvel játszott, mint annak a közönséges halandónak, aki pikkoló mellett érzett föl a hegedűje bővös szavához. A borzalmas emlékeztető párisi bazárkatasztrófa idején a világnak egyik leghíresebb éttermében, a Bayardban játszott s ha ez közbe nem jön, talán máig is ott van s akkor bizony Rigó Jancsi nem ismerkedhetett volna meg az ő hercegnőjével. A zenekarnak egyik oszlopa a fiatal Dankó Lajos, akit az öreg primás atyai szeretettel és büszkeséggel melengetett a szárnyai alatt. Mindnyájan többször jártak már teengerentúli országokban: mindig terjesztették a magyar dal némes kultuszát az idegenben, maguknak pedig hirt, dicsőséget és pénzt szereztek. Az utolsó, végzetes szerződés is külföldről, Berlinből jutott el Dankókhoz.

Érdekes tanulmányt. Érdekes tanulmányt indult április hó 6-án Ujvidékről Kunéry Kálmán hírlapíró és Huber Ottó főiskolai hallgató. Utirányuk: Ujvidék, Szabadka, Budapest, Székesfehérvár, Kaposvár, Zágráb és Fiumén át Olaszország, Velence, Pádna, Verona, Brescia, Milanó, Novara, Turin, Genova, San-Remo, Nizza és Franciaország déli részén keresztül Spanyolország. E hosszú utat részben gyalog teszik meg s tapasztalataikról és szerzett ismereteikről haza érkeve Kunéry Kálmán több hely felolvasást is fog tartani.

Nagy idők tanuja. Vették a következő gyászjelentést: Alulírottak fájdalomtelt

szívvvel jelentik a felejthetlen férj, atya, nagy- atya és ipának Agoston István hites ügyvéd, 48-as honvéd s Bács-Bodrog megye volt főszolgabírájának életének 87-ik, házasságának 57-ik évében, 1903. évi április hó 12-én reggeli 4 órakor végelegyengülésben történt elhunytát. A megboldogult hűlt teteme 1903. évi április hó 14-én d. e. 10 órakor fog a bács-fekete-hegyi ev. református temetőben örök nyugalomra tételni. Áldás és béke hamvaira! Özv. Ágoston Istvánné szül. Bencez Teréz, hitvese. Ágoston Ferenc fia és neje Csorba Mária. Ágoston Sándor, unoka.

Haynald emléke. O Kanizsa község képviselőtestülete egyhangulag elhatározta, hogy áldott emlékü Haynald Lajos biboros érsek arcképét megfesteti a községi tanácssterem részére. O-Kanizsa községét e kegyeletes megemlékezésre az indítja, hogy a nagy egyházfejedelem élete utolsó évében a községet kiválóan tntette ki jóindulatu figyelmével. Nagy összeget adományozott egy női zárdaiskolára, mely azóta felépült és szép virágzásnak indult.

Csupor-émlék. Az óbecsei Csupor asztaltársaság tagjai körében mozgalom indult meg arra, hogy Csupor Gyula sírjára, halálának évfordulóján emléket állítsanak.

Gyászír. Özv. Kanyó Tamásné sz. Horváth Emerencia életének 78-ik évében Nemes-Militicsen folyó hó 15-én elhunyt. Temetése tegnap délután volt. Kanyó Lajos kir. ítélőtáblai bíró és Kanyó Tamás zombori r. k. káplán édesanyjukat gyászolják az elhunytban.

Szüneti tanfolyamok. A kultuszminiszter arról értesítette a tanfelügyelőket, hogy a tanítók továbbképzése érdekében az idén is lesznek szüneti tanfolyamok. A kurzusok a tanítónők részére a szabadkai, a tanítók részére a budapesti, mármharosszigeti és csáktornyai állami tanítóképzőkben tartatnak meg. Mindegyik kurzusra 50 tanító vétetik föl, a kik közül 30-an az internátusban teljes ellátást és 15 korona utazási költséget kapnak.

Névmagyarosítás. Kohn Adolf bajai lakos, valamint kiskoru gyermekei Bela, Elvira, Rezső, Rózsa, Jenő és Lidia családi nevének „Pap”-ra történt megmagyarosítását a helygyminiszter megengedte.

Gyászír. Csillty Balint felső szentiváni plebános, a bácskalocsai érsekmege egyik papi erényekben kiváló tagja, a napokban elhunyt. Áldott emléket hagyott maga után. Szelidlelkű, nagytudású és páratlan önfeláldozásu papot vesztett benne az egyházmegye. Híveinek valódi atyja volt, hagyatékának, mely családi vagyonával tekintélyes összegre rug, örökösévé két harmadrészben községe templomat és szegénysorsu híveit rendelte, kiknek életében is gyamolítója volt. Temetése híveinek és paptársainak rendkívüli nagy részvete mellett ment végbe.

Megyei háziipar kiállítás Hód-sághon. A Bács-Bodrog vármegyei gazdasági egyesület hódásági főkegyeletének közreműködésével Hód-sághon folyó hó 26-30-ig bezárólag megyei mezőgazdasági háziipar kiállítást rendez, melyet Latinovits Pál főispán személyesen fog megnyitni. A kiállításon a vármegye területén megtartott háziipari tanfolyamokon készült tárgyak állíthatnak ki.

Kiskoruak kivándorlása. A helygyminiszter rendeletet adott ki, melyben kimondja, hogy kiskoruak csak apjuk vagy gyámjuk által adott és az árvaszék által jóváhagyott beleegyező nyilatkozat mellett és a 15 éven aluli kiskoru gyermekek csak úgy vándorolhatnak ki, ha megbízható felölt személy kíséretében utaznak és rendeltetési helyükhöz elhelyezestikről gondoskodva van.

Holttest a bőröndben. Kellemetlen kalandba keveredett a napokban két bikityi kőmiveslegény: Trisán Márton és Géber Jakab, akik Szabadkáról a bajai vonattal utaztak hazafelé. Amikor a két legény Szabadkán felszállt a vonatra, ugyanakkor egy iparosné kinézé-ű idősebb asszony is felszállt velük. Az asszonynál egy nagy vászon kezibőrönd volt. Utközben az asszony elmondta, hogy Bács-Almásra utazik a leá-

nyához, akinek ruhát s többféle bolti cikket visz. Amikor a vonat megérkezett B.-Almásra, az asszony hirtelen felugrott s rohant az ajtóhoz és leszállt a vonatról, otthagya a kezibőröndöt. A két legény észrevette, hogy a bőrönd ott maradt s amikor a vonat Bikityre ért, kiszálltak ők is és magukkal vitték az asszony által elhagyott bőröndöt. A két legény örült a zsákmánynak s alig hogy az allomást elhagyták, felbontották a bőröndöt, hogy majd a tartalmán megosztokodnak. Amint a bőrönd felnyílt, a két legényt iszonyu meglepetés érte. A sok rongyokból és papirosok közül egy gyermek holtteste került elő. A két legény eldobta a bőröndöt tartalmával együtt s aztán mintha mi sem történt volna, mentek hazafelé. Másnap reggel egy községi csendőr megtalálta a bőröndöt a holttesttel együtt. Kutatni kezdték a dolgot s ekkor egyik vasuti szolgától értesültek, hogy vasárnap este Trisán Márton érkezett olyan bőrönddel, mint a milyent találtak. Trisánt vallatóra fogták, aki azonban tagadott mindent, de később mégis elismerte, hogy ő és Géber hozták a bőröndöt s elmondta, miként jutottak hozzá. Csak hogy ezt nem hitték el nekik s mind a kettőt letartóztatták. A nyomozás során aztán beigazolódott, hogy a két legény igazat vallott. Szabadon bocsátották őket s most a rejtélyes asszonyt keresik, aki a bőröndöt a vonaton hagyta. A boncolás megállapította, hogy az alig kethe es csecsemőt megfojtottak.

Régi gyilkosság. Meg 1899. évi november hó 2-án Tisics Simon palicsi lakos az ottani rendőrállomáson jelentést tett arról, hogy a hajdujarasi földék felső részén a földből egy emberi hulla feje látszik ki. Ez ügyben Hegedős János akkori alkapitány és Bogáti János kir. trvszéki vizagelőbíró nyomban a helyszínére kimentek és megállapították, hogy a teljesen feloszlott állapotban talált hulla már hónapok előtt lett elvasva. A 40 év körüli holttest egyik karja hiányzott. A nyomozás során kiderült, hogy a büntett aldozata Urban István királyhalmi földművelő volt, de a tettesnek nyomára nem akadtak. F. hó 9-én beállított egy ember a rendőrséghez s azt a kijelentést tette, hogy ő tudja, hogy ki ölte meg 1899-ben Urban Istvánt s a gyilkost Samu János személyében meg is nevezte. A megnevezett tettest a rendőrség azonnal letartóztatta s kihallgatta, aki eleinte tagadott ugyan mindent, de később töredelmes beismeréssel vallotta meg, hogy Urban Istvánt ő ölte meg s aztán fiával a holttestet kivitték az erdőbe s azon a helyen, ahol a hullára találtak, elásták. Samu Janost a rendőrség át is kísérte a kir. ügyészhez, hol a büntügyi vizsgálat most tovább folyik.

Schweidel József szobrára adakoztak:

XIX.

A XVIII. kimutatás szerint volt 7175 K 71 f.
Gróf Desewffy Tamás cs. és kir. főköszul New York 20 K — f.

Máv. alkalmazottak gyűjtése
Kalocsa: Sándor Lajos, Visegrádi István 60—60 fil., Somogyi Sándor, Csabay Antal, Kutas Imre, Borsos Gyula 40—40 fil., Spitzer József, Jos Alajos, Pacher Kálmán, Demus József, Márkus Ferenc, Tamási Mihály, Molnár Gábor, Kis Ferenc, Pásztor István, Tóbiás Pal 20—20 fil. 4 K 80 f.

Ipartestület gyűjtése Dunaföldvár: Pentz Károly 2 kor., Sreier Béla 40 fil., Haas Gyula, Bernát Alajos, Zsarnay János, Prager Fülöp, Woch Lajos, Reiter Ferenc, Haas Gyula, Gyorkó Sándor, Petrovits Lipót, Vimmer Béla, Schvarcz Sándor, Kurucz Benő, Ginus Béla, Talics János, Szavoioivics György, Kis Ferenc, Ferencz Károly 20—20 fil., 20 fil. le a postaköltségre 5 K 60 f.
Ipartestület Német-Palánka 10 K — f.
Reisz Ádám Német-Palánka 1 K — f.

Ipartestület gyűjtése Csáktornya: Schönau 2 kor., Strausz Sándor, Zinci Károly, Weisz Viktor, Las-

ner Pál (Bécs) 1—1 kor., J. S. Schlessinger (Bécs) 50 fil., Csényei Ede (Bécs), Szabó János, Keude Robert 40—40 fil., 12 fil. postaköltséget levonva 7 K 58 f.

Főszolgabírósgyűjtése Jászapáti: Kardos Ignác 10 kor., Pethes Antal 2 kor. 12 K — f.

Eljáróság Jászladány 5 K — f.

M. kir. pénzügyi szakasz Cséb 7 K 60 f.

Magyar országos Symbolikus Nagypatak Budapest 25 K — f.

Főszolgabírói hivatal Léva 6 K 10 f.

Főszolgabírói hivatal Mateszalkán 8 K 90 f.

Főszolgabírói hivatal Csenger 3 K — f.

Főszolgabírói hivatal Nagy-Károly 12 K 98 f.

Főszolgabírói hivatal gyűjtése Kunhegyes: Dévaványa község 9 kor. 56 fil., Kenderes község 1 kor. 20 fil. 10 K 76 f.

Ev. ref. főgimnáziumi tanári kar Mezőtur 2 K — f.

Ujbázy Sándor lelkész gyűjtése Kapolnás Nyék: Mészlányi Pál 25 kor., Keresztes Kálmán, Olvaszhatlan, Olvaszhatlan, Luczenbacher Miklós 10—10 kor., Olvaszhatlan 6 kor., Ormandorf Géza, Ujbázy Sándor 5—5 kor., Olvaszhatlan, Szűcs Jenő, Jeszenszky Gizella, Olvaszhatlan, Olvaszhatlan 2—2 kor., N. N., N. N. 1—1 kor. 95 K — f.

Mayer István kereskedő gyűjtése Zombor: Csicsaky József (Budapest), Lohser Karoly (Budapest), Csehic Heurik (Kutina), Gotz Mátyás (Bécs), Kohn Gusztáv (Budapest), Balla Géza (Ujvidék) Deutsch Mór (Bécs), Rodosy Sándor (Budapest), Kalt Frigyes (Bregenz) 2—2 kor., Gerlach Ignác (Bécs), Furtenbach József (Bécs), Theodorovits Konstantin (Szabadka), Enke gyufagyár (Temesvár), Steiner N. (Budapest), Rabstern testvérek (Budapest), Stauffer F. (Bécs), Breisach I. (Troppau), Kochman Ignac (Budapest), Meijni Rudolf (Zürich), Novák Viktor (Trieszt), Gfeller Gusztáv (Budapest), Dürer János (Bécs) 1—1 kor., Weisz Sándor (Budapest) 50 fil. 31 K 50 f.

Pozsonyi állami tanítóképző intézet igazgatósága 5 K — f.

Battonyai ipartestület gyűjtése: Szabó Sándor, Treibel József 1—1 korona 2 K — f.

Muzeum igazgatóság gyűjtése Budapest: Kollányi István, Sz. I. 2—2 kor., Olvaszhatlan, Szinyei József, Olvaszhatlan, Varjú, Olvaszhatlan, X. Y., Horváth, J. E., Münczner, Franczeman, Mocsáry, Kürthy, Olvaszhatlan, dr. Kertész Kálmán, D. J. N., Olvaszhatlan, Olvaszhatlan, N. N. 1—1 kor., S. Gy. 60 fil., S. 40 fil. 24 K — f.

M. kir. József-műgyémek rektori hivatal gyűjtése Budapest: Illosvay Lajos 5 kor., Rados Gusztáv, Repő Sándor, Pecz Samu, Stigler, Jónás Ödön, Schmitt Sándor, Bánky, Bodor, Olvaszhatlan, Hauszman, Csiky Pál, Törősey Béla, Kurschák József, Olvaszhatlan, Rauscher Lajos, Kovács, Wittman Ferenc, Olvaszhatlan, Lázár, Schulek Alajos, Olvaszhatlan, Ferenczy József, Gaál J., Fölser István, összesen 53 K — f.

Zsulyevits Ernő keresk. iskolai igazgató gyűjtése Zombor: Zsulyevits Ernő 10 kor., Prokópy Imre Trencsény Károly, Krump Vilmos, Novákovits Izidor 3—3 kor. 24 K — f.

Trencsény Károly keresk. iskolai tanár gyűjtése Zombor: Trencsény Károlyné, Trencsény Pirocska, özv. Dobó Kálmáné, Rajcsányi Máté 1—1 kor. 4 K — f.

Összesen 7556 K 53 f.
Vécsey Károly, pénztárnok.

Közgazdaság.

Tenyészbikák Perczel Dezső bonyhád-börzsönyi uradalmában még 7 darab jól kifejlített két év körüli szimmenthali bika kapható.

Vármegyei gazdasági egyesületünk elnöksége személyes meggyőződés folytán tudomással bír arról, hogy ezen uradalom szarvasmarhatenyészdéje hazánk állattenyésztésében kiváló helyet foglal el.

Melegen ajánljuk azt a községeknek, a gazdáknak és állattenyésztőknek, úgy különösen a tejszővetkezeteknek, amennyiben nyugati fajta tenyészbikákra szíkségük van. (Bács B. vm. gazd. egyesület.)

HIRDETÉSEK.

Most jelent meg az Athenaeumnál:

A zombori felső kereskedelmi iskola tanulmányútja.

Írta: VÉRTESI KÁROLY.

Negyven szöveggéppel illusztrált, nyolcadföld ivre terjedő nagy negyedréti kiadás.

Ára 1 kor. 50 fil. Küldés a postán 20 fillér. Kapható szerzőnél Zomborban.

36. szám.
II. 1903.

KIHIRDETÉS.

A sztansicsi anyakönyvi kerület alulírott anyakönyvvezetőhöz, etesse kihirdeti, hogy:

1. Hirth János, ki családi állapotára nézve nőtlen és akinek vallása izraelita, állása (foglalkozása) büröndgyáros, lakóhelye Mitrovicza (Szlavónia), születési helye Mitrovicza (Szlavónia), ideje 1874. évi február hó 18. napja s a ki Hirth Manó és neje született Fischer Luiza mitroviczai szülők törvényes fia.

2. Grünbaum Olga, ki családi állapotára nézve hajadon és akinek vallása izraelita, állása (foglalkozása) vegyeskereskedő háztartásában segítő családtag, lakóhelye Sztansics, születési helye Sztansics, ideje 1881. évi április hó 1-ső napja s aki Grünbaum Pinkusz és neje született Ingusz Mimi sztansicsi szülők törvényes leánya, egymással házasságot szándékoznak kötni.

Felhívtnak mindazok, a kiknek a nevezett házassúkra vonatkozó valamely törvényes akadályról vagy szabad beleegyezést kizáró körülményről tudomásuk van, hogy ezt alulírott anyakönyvvezetőnél (helyettesnél) közvetlenül, vagy a kifüggesztési helyi községi előjárósága (illetéleg anyakönyvvezetője) útján jelentsék be.

Ezt a kihirdetést a következő helyeken kell teljesíteni u. m.: Sztansicson és a „Bácska” című lapban. Kelt Sztansicson, 1903. évi április hó 14-ik napján.

Antunits József,
anyakönyvvezetőhelyettes.

1962. szám
kig. 1903.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Rác-Militics, Filipova és Karavukova községekből álló körállatorvosi állásra Rác-Militics székhellyel pályázatot nyitok. Az állással 1200 korona fizetés, a községekkel egyezség útján kötött látogatási díjak s a hivatalos látogatások alkalmával díjmentes fuvar van egybekötve. A községek apaállat gyógyításáért, valamint a tavaszi állatorvosi szemléért külön díjazás nem jár.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy eddigi alkalmaztatásukat a minősítéstük igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényüket hozzám **1903. évi május hó 31-ig** nyújtsák be, mert a később érkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

Hódságh, 1903. évi április hó 14. én.

3—1 **Szemző Károly,**
főszolgabíró.

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy az

kávéházat

megnagyobbítottam, egészen újjalakítottam és azt a nagyérdemű közönség rendelkezésére bocsájtottam.

Magamat a m. f. közönség pártfogásába ajánlva, számos látogatásukat kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

Mezei Sándor,

az „Otthon” kávéház tulajdonosa.

Fontos

vasaló intézetek

számára !!

Van szerencsém a n. é. közönség, nemkülönben a mosó- és vasaló intézetek becses tudomására hozni, hogy az újonnan feltalált s világhírű

„William Scheppered's amerikanische Glanz Stärke Crém“-et

állandóan raktáron tartom; — egyuttal ajánlom mosás- és vasaláshoz szükséges összes cikkeket, továbbá nagy raktáramat

fűszer-, festék-, lakk

stb. a legjobb minőségben, mérsékelt árak mellett.

Nikolits István,

fűszerkereskedő

„A FEHÉR GUNÁRHOZ”
ZOMBOR.

1061. szám.
1903.

Nagyvendéglő és kávéház bérbeadására hirdetmény.

O-Becse község alulírott eljárársága ezennel közhírré teszi, hogy ezen a 19000 lakosú község mint erkölcsi testület tulajdonát képező O Becsén a Szent-István-téren fekvő emeletes és átrenovált nagyvendéglőjét, kávéházát és szállodáját az ottlevő ugynevezett depohelyiséggel együtt 1903. évi május hó 1-től számítandó 5 egymásután következő évre **folyó évi április hó 26-án d e. 10 órakor** a városház dísztermében nyilvános szóbeli árverésen bérbe fogja adni. A részletes árverési feltételek a községi közigazgatási jegyzői irodában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Az árverelni szándékozók az árverésre azzal hivatnak meg, hogy 2000 korona biztosítékkal ellátott zárt ajánlataik még az árverés napján is elfogadtatnak.

Az árverés eredménye a vállalkozóra azonnal, a községre pedig csakis a képviselő-testület jóváhagyása után kötelező, amiből, de magából a hirdetmény kibocsátásából folyólag a jelenlegi nagyvendéglő bérlő a bérlét otthagytására nézve magának mi előnyt vagy hátrányt nem vindikálhat.

O-Becsén, 1903. évi április hó 10-én.

Mihály Sándor, Reisli Sándor,
jegyző. 2—1 bíró.

2658/B. 1903. szám.

Idézés bűnügyben.

Csalás és magánokirat hamisítás büntette miatt gyanúsított Kygl Irits Mór aradi illetőségű, volt adai lakos, 29 éves, izraelita vallású, nő, kereskedelmi ügynök a Bp. 470. § ában meghatározott következmények terhe mellett felhívják, hogy jelen idézés utolsó közzétételétől számított 1 hó alatt alulírott kir. törvényszék vádtanácsánál jelentkezzék vagy tartózkodó helyét jelentse be.

Szabadkán, 1903. évi április hó 7 én.

Olsavszky,

kir. tszéki vádtanács elnöke.

511. szám.

tkvi 1903.

Árverési hirdetemény.

A hódásgh kir. járásbírósg mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy néhai Péter József hagyatéki ingatlanaira vonatkozó végrehajtási joghatályu önkéntes árverési ügyben a zombori kir. törvényszék (a hódásgh kir. járásbírósg) területén lévő, Parabuty községben fekvő, a parabutyi 896. sz. betétben A. I. 1—2. sorsz. alatt foglalt Péter György és Péter József nevéen álló 881. hr. 5. ö. i. számú ház és udvarra, ugy 882. hr. sz. kertre, a tulajdonos társ Péter György beleegyezése folytán egészben az árverést 882. koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1903. évi június hó 15-ik napján délután 2 órakor Parabuty községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 88 korona 20 fillért készpénzben vagy az 1881. évi LX. törvényeikk 42. § ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. § á értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Hódásghon, a kir. járásbírósg mint tkvi hatóságnál, 1903. évi március hó 16-án.

Szabó Imre,

kir. járásbíró.

320/1903. szám.

Versenyárgyalási hirdetemény.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter ur rendeletére a monostorszegi partvédezet alsó végénél keletkezett partszakadás biztosítását célzó munkához szükséges anyagok, mint:

1. 302 köbméter elsőosztályu kőhányási kőanyag,

2. 2458 köbméter másodosztályu kőhányási kőanyag,

3. 586 köbméter rostált bányakőtörmelek szállításának és beépítésének, valamint

4. 10423 kéve friss vágásu rőzse szállításának vállalati uton való biztosítása céljából a zombori m. kir. folyammérnöki hivatal helyiségében 1903 évi április hó 29-én délelőtt 11 órakor nyilvános zárt ajánlati versenyárgyalás fog tartatni.

A rőzse szállítására, a többi anyagokra ki nem terjedő külön ajánlat is benyújtható.

A szabályszerűen kiállított ajánlat — melyhez az ajánlati összeg 5% ának megfelelő és valamely m. kir. adóhivatalnál bánatpénz gyanánt történt letételt igazoló elismervény is csatolandó — külsőleg is ajánlatnak megjelölve, a jelzett napon délelőtt 10¹/₂ óráig az alulírott folyammérnöki hivatalnál nyújtható be, hol a vállalatot szabályozó általános és részletes feltételek, tervek, valamint egyéb tájékoztató adatok is a hivatalos órák alatt megtekinthetők s az ajánlati minta is megszereshető.

Zombor, 1903. évi április hó 7-én.

M. kir. folyammérnöki hivatal.**KEIL-LAKK**

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.

1 nagy palack ára 2 kor. 70 fil. — 1 kis palack ára 1 kor. 36 fil.

Viasz-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer

kemény padló számára.

1 köcsög ára 45 kr.

Arany-fénymáz

képkeretek stb. bearanyozására.

1 kis palack ára 20 kr.

Fehér „Glasur”-fénymáz

legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujonnan befestésére.

1 doboz ára 45 kr.

Mindenkör kaphatók:

8—6

Weidinger S. és Zs. cégnél Zomborban.

1967/1903.

Pályázati hirdetemény.

A bács-almási járásához tartozó Mélykut községben leköszönés folytán turesedésbe jött községi orvosi állásra pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy az 1883. évi I. t. c. 9. §-a, illetve az 1876. évi XIV. t. c. 143. §-a alapján felszerelt kérvényeiket hozzám f. évi május hó 10-ig annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkezett folyamodványok figyelembe vételni nem fognak.

Ezen állás évi javadalmazása a községi pénztárból havi előleges részletekben kiutalványozandó 1600 korona készpénz fizetés.

Látogatási díj nappal 60 fillér, éjjel 1 kor. 20 fillér.

Megjegyeztetik, hogy mindazon községi lakosokat, kiknek évi egyenes állami adója a 20 koronát meg nem haladja, köteles a községi orvos ingyen gyógykezeltetni.

B. Almás, 1903. április hó 10 én.

Szutrély Lipót,

főszolgabíró.

3—1

329/1903. szám.

Versenyárgyalási hirdetemény.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter ur által a kandlei partbiztosítás 132—196. sz. szelvényei között keletkezett szakadás helyreállítására engedélyezett munkálatokhoz szükséges anyagok, mint:

1. 270 köbméter elsőosztályu kőhányási kőanyag,

2. 971 köbméter másodosztályu kőhányási kőanyag,

3. 128 köbméter rostált bányakőtörmelek szállításának és beépítésének,

4. 6500 kéve friss vágásu rőzse szállításának,

5. Egy köbméter kő más járműbe való rakásának és ebből való beépítésének, vagy a parton való kirakásának és innen vízbe való beépítésének vállalati uton leendő biztosítás céljából a zombori m. kir. folyammérnöki hivatal helyiségében 1903. évi április hó 30-án délelőtt 11 órakor nyilvános zárt ajánlati versenyárgyalás fog tartatni.

A rőzse szállítására, a többi anyagokra ki nem terjedő külön ajánlat is benyújtható.

A szabályszerűen kiállított ajánlat, melyhez az ajánlati összeg 5% ának megfelelő m. kir. adóhivatalnál bánatpénz gyanánt történt letételt igazoló elismervény is csatolandó, külsőleg ajánlatként megjelölve, az említett napon délelőtt 10¹/₂ óráig a zombori m. kir. folyammérnöki hivatalnál nyújtható be, hol a vállalatot szabályozó általános és részletes feltételek, tervek, valamint egyéb tájékoztató adatok a hivatalos órák alatt megtekinthetők s az ajánlati minta is megszereshető.

Zombor, 1903. évi április hó.

M. kir. folyammérnöki hivatal.**Pályázat mérnöki munkálatra.**

Bács-Bodrog vármegye 1191/kgy. 1900. számú építési szabályrendelete értelmében Felső-Kovil községben a szabályozási térkép és törzskönyv elkészítésére 1903. évi április hó 30-ig a pályázat ezennel kiíratik.

Vállalkozó mérnök köteles a megyei szabályrendelet értelmében Felső-Kovil község belterületéről az utcák és beltelek szabályozása céljából a szabályozási vonalakat megállapítani és minden egyes a szabályozás által érintett telek növekedését vagy apadását négyzetölekekben kitétneteni.

A belterület szabályozási térkép 3 példányban (1 eredeti és 2 másolatban) szabályozási törzskönyvvel együtt 1903. évi november hó 1-éig elkészítendő és a község elöljáróságánál átadandó.

A munka kiviteléhez tartozó minden költség és kiadás a vállalkozó mérnököt terheli és a község sem fuvarral, sem napszámmossal vagy egyébbel nem járul hozzá.

Ha a vállalkozó a kész munkálatot átadja, megkapja a munkáért kikötött összeg felezését, a másik fele pedig csak akkor lesz kifizetve, ha a munkálat a törvényhatóság részéről jóváhagyatik.

Az ajánlat 1903. évi április hó 30-ának d. u. 5 órájáig a községi jegyzőnél beadandó, azon időn tul tett ajánlatok figyelembe vételni nem fognak. Az ajánlat a községre nézve a képviselőtestület részéről történt elfogadás után kötelező.

Felső-Kovilon, 1903. évi április hó 4 én.

Bajazetov Zsivkó,**Zsivánov Péter,**

jegyző.

bíró.

55 szám.

hird. 1903.

Hirdetemény.

Hódásgh község elöljárósága részéről közhírré tételik, hogy a községi nagyvendéglő (Huk szálloda) folyó évi május hó 12-én délelőtti 9 órakor Hódásghon a községhezánál megtartandó nyilvános szóbeli árverés utján 1904. évi április hó 1-étől 1910. évi március hó 31-éig tartó egymásutáni 6 évre herbe fog adatni.

Kikiáltási ár 2200 korona.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10 százaléka. Az árverési feltételek a jegyzői irodában betekintethetők.

Hódásghon, 1903. évi április hó 9 én.

Az elöljáróság.

3—1

Mészárszék átvétel.

Alulírott tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy **Zomborban, a Gromon Dezső-utcában** lévő s jó hírnévnek örvendő **Bellosovits-féle mészárszék**et **folyó évi április hó 1-étől átvetem** és azt saját nevem alatt tovább folytatom.

Főtörökvésem mindig oda fog irányulni, hogy a fogyasztóközönség megelégedését kiérdemeljem.

Magamat a nagyérdemű közönség szives jóindulatába ajánlva, vagyok

kiváló tisztelettel 3-2

Pintinger János.

Pályázati hirdetmény.

Szántova községben leköszönés folytán tisedésbe jött segédjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni óhajtokat, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványait **1903. évi április hó 30-ig** alulírottához nyújtsák be.

A segédjegyzői javadalmazás 800 kor. évi fizetés havi előleges részletekben.

Baja, 1903. évi április hó 8-án.

Vojnits Máté,
főszolgabíró.

Törlesztéses kölcsönök

engedélyeztetnek földbirtokokra a **Bácskában 600 korona, 700 korona, sőt 800 korona is katasztrális holdanként.**

Megvásárolt földekre a vételár **háromnegyedrésze** lesz megfizetve.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

Schäffer Vilmos

bankigazgató Szegeden.

Megbízható, szolid ügynökök alkalmaztatnak.

1620. szám. 1903.

Pályázati hirdetmény.

A bács-almási járáshoz tartozó Kunbaja községben leköszönés folytán tisedésbe jött községi orvosi állásra pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. c. 9. § a, illetve az 1876. évi XIV. t. c. 143. § a értelmében felszerelt kérvényeiket hozzám **évi május hó 5-ig** annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkezett folyamodványok figyelmen kívül fognak hagyatni.

Az orvos javadalmazása előleges havi részletekben kiutalványozandó 1200 korona készpénzfizetés.

Látogatási díj nappal 40 fillér, éjjel 80 fillér, halottkémlési díj 40 fillér.

Bács-Almás, 1903. évi április hó 3-án.

Szutrély Lipót,
főszolgabíró.

3-2

KÖZGAZDASÁGI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG SZABADKÁN.

Felhívás részvényjegyzésre.

A Közgazdasági bank részvénytársaság 1903. évi február 15-én tartott közgyűlésében elhatározta, hogy részvénytőkéjét **1500 drb 200 korona névértékű részvény kibocsájtásával 300,000 koronáról 600,000 koronára emeli fel.** Elhatározta továbbá, hogy a régi részvény tulajdonosok részére minden egyes részvény után egy új részvény jegyzésére elővételi jogot ad.

A közgyűlés a régi részvényesek részére elővételi jog alapján jegyzett részvények árát **280 koronában**, — elővételi jog nélkül jegyzett részvények árát **300 koronában** állapította meg.

Alulírott igazgatóság fenti megbízása folytán kibocsájtandó 1500 drb egyenként 200 korona névértékű részvényt nyilvános aláírásra bocsájtja s felhívja a részvénytulajdonosokat, hogy **elővételi jogaik gyakorlása végett** az intézet hivatalos helyiségében **d. e. 8-12., d. u 3-5-ig részvényeik előmutatása mellett folyó évi május hó 15-ig okvetlenül** jelentkezni sziveskedjenek, mert ezen időn túl elővételi jogaikat nem gyakorolhatják.

Részvények elővételi jog nélkül is már most jegyezhetők, azonban az igazgatóság fentartja magának a jogot, esetleges tuljegyzés esetén az elővételi jog nélkül jegyzett részvények megfelelő leszállítására, ellenben elővételi jog gyakorlása mellett jegyzett részvényeknél leszállításnak helye nincs.

Az aláírás záró határideje 1903 évi május hó 31-ben állapítatik meg.

Fizetési feltételek:

A részvény jegyzésével egyidejűleg lefizetendő elővételi joggal jegyzett részvények után darabonként **60 korona**, elővételi jog nélkül jegyzett részvények után darabonként **80 korona**, míg a fennmaradó 220 korona a következő részletekben fizetendő:

Julius 15-én	30 korona
Augusztus 15-én	40 "
Szeptember 15-én	50 "
Október 15-én	50 "
November 15-én	50 "

A fenti befizetéseket a keresk. törvény 170. §-ában előírt felhívás közzététele után sem teljesítő részvényes a befizetett összegeket elveszti s a részvény kiadását nem követelheti. Az utolsó részlet befizetése alkalmával a befizetésről szóló elismervények részvényekkel cseréltetnek fel.

A kibocsájtandó **új részvények 1903. évre** a befizetett összeg után a befizetésekhez képest **6% kamat** megtérítésben részesülnek, **1904. január 1-től** kezdve azonban a régi részvényekkel **egyenlő jogokat élveznek**, illetve az intézet üzleti eredményéből a régi részvényekkel **egyenlő osztalékban részesednek.**

Részvények jegyezhetők a hivatalos órákban a bank helyiségében kített íven, vagy az igazgatóság által megbízott ivtartóknál, utóbbiaknál azonban elővételi jog nélkül.

Kelt Szabadkán, 1903. évi március hó 4-én.

KÖZGAZDASÁGI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
IGAZGATÓSÁGA.

3-2

Kitünő karban levő
ZONGORA?

eladó.

Hol?

megmondja a kiadóhivatal.

1380. szám. kig. 1903.

Pályázati hirdetmény.

O-Palánka községében leköszönés folytán tisedésbe jött irnoki állásra pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni óhajtokat, hogy felszerelt kérvényeiket **f. évi május hó 1-éig** hivatalomhoz nájtsák be.

A fizetés évi 730 korona készpénzfizetéssel van egybekötve, mely havi előleges részletekben lesz kiszolgáltatva.

Palánkán, 1903. évi március hó 31-én.

Hipp Dezső,
főszolgabíró.

2-2

Artézi és mélykutak furási vállalat

községek és malmok részére.

CZEISEL J.

GAZDASÁGI GÉPMŰHELY, ÖNTÖDE
ZOMBOR, SZÉCHENYI-KÖRÜT.

Elvállalok mindennemű gazdasági és lakatos munkákat, úgymint **vizvezetékek és világítási berendezéseket**

és minden másnemű munkákat

szakszerűen és pontosan elkészítve.

6-2

Mész eladás.

ZOMBORBAN, az apatini-uton 8-ik szám alatt fekvő házban levő
első beremendi * * * * *
 * * * * * **mész-üzletet**
 átvettem

és azt a nagyérdemű közönség pártfogásába ajánlva, vagyok
 tisztelettel

10-8

Szelmann Péter.

Eladás kicsinyben és nagyban. Olcsó árak.

1218. szám. 1903.

Hirdetmény.

Csonopla községe mintegy 8000 korona költséggel egy két tanteremből és egy tanítói lakásból álló iskolaépítlet újbóli építését tervezvén és a vonatkozó tervrajz és költség-előirányzat díjazására egyszáz korona tiszteletdíj állapítván meg, felhivatnak az érdek-

lődök, miszerint az ezen építkezésre vonatkozó műszaki tervet **folyó hó 24-ig** alulírott előjárásnak beiktatni sziveskedjenek.

Az építési tervezetre vonatkozó részletes adatokat alulírott előjáróság készséggel közli az érdeklődőkkel.

Csonoplán, 1903. évi április hó 6. án.

Deák Andor, Lengyel József,
 jegyző. 2-2 bíró.

HIRDETÉSEK

FELVÉTTETNEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

TUNA GUSZTÁV ES TÁRSA

ZOMBORBAN,

a korszón, újtemplommal szemben.

ZOMBORBAN,

a korszón, újtemplommal szemben.

Csász. és kir. udvari szállítók

Fliske János és Fiai egyedüli raktára vásznakban és damaszt árukban.

Rumburgi és Hollandi Creasz.

Tavaszi női ruhakelme különlegességek

legnagyobb raktára, a legolcsóbb árakban.

Csász. és kir. szabadalmazott

fekete kelmék és gyászszővetek
gyári raktára.

Vidékre mintákat készséggel küldünk a legolcsóbb árakban.

Cosmanosi levantin minden színben 26 métere.

12-12

Uri divat nyakkendők, ingek nagy választékban.

Csipke, aplikáció és díszek versenyen kívül a legszébb választékban.